

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan sveder, isimki nedelje in prasnike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petist-vrate po 6 kr., če se oznamo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Jutrišnje številko našega lista dobé le oni p. n. gg. naročniki, kateri so naročnino do sedaj poravnali.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Sprava brez konca in kraja.

Da imajo konference, ki se zdaj vrše na Dunaji mej Schmejkalom in Plenerjem z jedne strani in mej ministri Taaffeom, Schönbornom in Kuenburgom z druge strani gotovo za predmet češko spravo, katero bi Nemci na vsak način radi spravili pod streho, o tem ni dvoma. O uspehu teh konferencij se sicer še ne ve nič pozitivnega, vendar je jasno, da je z odpovedbo Plenerja, ki torej ostane nadalje v državnem zboru in v deželnem zboru češkem, vse uprašanje postalo zopet bolj akutno, a tudi bolj akutno.

Baš Plener je mož, kateremu tudi nasprotniki ne odrekajo, da je izboren parlamentarec, da ima mnogo zaslug za svoj narod. To pa še ne zadostuje. Tem za Nemce dobrim lastnostim Plenerjevimi stoji nasproti njegovo strastno sovraštvo, katero ga navede do češkega naroda. V svojih govorih razžalil je že mnogokrat prav hudo češki narod in tak mož gotovo ni sposoben, da bi spravil oba naroda do složnega postopanja.

Plener je preveč Nemec, on pač morda ljubi svoj narod, a strast njegova ne dopušta mu, da bi vsaj za češki narod imel čut pravice, da bi ljubil tudi skupno deželo češko in baš zaradi tega je slab apostol miru in sprave. On je pač zvest Dunajskim punktacijam, ker mu to ugaja, zvest spravi, a ne pospešuje je pa nikakor ne.

Izjave zastopnikov češkega konservativnega velicega posestva in pa staročeških listov v zadnjem času kažejo, da tudi v teh krogih naidušenje za daljno izvršitev Dunajskih punktacij ni več taka, kakor to žele nemški zagovorniki prisiljene sprave. Neki važni organ staročeške stranke izjavil je nedavno, da Dunajske punktacije neso več veljavne in ne vežejo čeških podpisovalcev, ker se je položaj od takrat temeljito spremenil. Takrat bil je v ministerstvu še Dunajevski, zdaj pa sta Schönborn in Kuenburg. Zatorej treba ozir jemati na ta novi

odnošaj. Do tega spoznanja prišli so torej vender Staročehi in se ne ogrevajo več tako za punktacije.

Dne 14. t. m. imeli bodo staročeški poslanci zopet svoj shod in odločilo se bode, kaj stree. V češkem deželnem zboru imajo Staročehi 39 poslancev in ni še gotovo, je li se bode Riegerju posrečilo pridobiti večino za to, da se ne odlože mandati za deželni zbor. Kakor se čuje, odločila je baje večina, da odloži mandate, ako se jej ne da jamstvo, da se v bodočem zasedanju češkega zbora ne bode predložila v obravnavo niti jedna pravna osnova.

Da so se tudi konservativni veleposestniki izrazili za to, da se odgodijo obravnave o spravi, poročali smo že ob svojem času. Toliko je torej jasno, da za zdaj nima nobena češka stranka posebnega poželjenja spuščati se v viharne obravnave o spravi, katere v taki obliki, kakor jo hočejo Nemci, ne mara uikdo na Češkem. Niti nje najtopleji prejšnji zagovorniki ne upajo se več zagovarjati jo in jo skušajo vsaj odgoditi na negotov čas.

Vlada in Nemci trudijo se zdaj na vso moč, da bi obdržali Staročehe, kajti nadejajo se še vedno, da se z njih pomočjo da kaj doseči. Staročehi bi se namreč za to podporo od nemške in vladne strani morali zavezati, da bodo glasovali za dogovore, to je za punktacije, kakor so bile dogovorjene l. 1890. v prezidijalnem uradu ministerstva notranjih zadev. To je baje glavni predmet obravnav, katere je imel Schmejkal te dni z vlado na Dunaji.

Bode li ugled staročeške stranke s tem pridobil kaj pri razburjenem narodu, če se začno Nemci sami zanimati zanjo, o tem ni dvoma. Organi mladočeški že tudi res očitajo Staročehom in konservativnemu veleposestvu, da računata oba le na to, da bi se opozicijski dub v narodu polegel, da bi narod zopet politično zaspal, potem pa se bode dala sprava doseči in razdelitev sodnih okrajev vsprejela se bode cela in najedenkrat. Nemci naj torej potrpe, omogočijo naj življenje Staročehom in jih ne gonijo vnovič pod nož javne obsodbe.

Kakor trdijo mladočeški organi, se gre le za to, da bi se narod uspal, potem bi ga Dalila sta-

ročeška in plemiška izročila Nemcem „na jedenkrat“. Zato se ne odlože mandati, zato se hoče delati nov program za daljne postopanje glede punktacij. Odloži naj se vsa stvar, da se pridobi čas za ukrotenje lastnega naroda, to bode ves ta novi program.

Ker pa je ves češki narod proti punktacijam, česar niti staročeški poslanci ne morejo tajiti, bila bi njih častna dolžnost, da se ali odkrito izjavijo, da odstopijo od Dunajskih punktacij, ali pa da odlože svoje mandate.

Zabeležili smo v glavnih potezah položaj, kakor je zdaj glede češko-nemške sprave in reči moramo, da ni nič jasnej nego je bil, jedino toliko pa je gotovo, da strah pred Mladočehi, za katerimi stoji nepremakljivo ogromna večina naroda češkega, paralizuje vse delovanje staročeške in plemiške stranke in da jedino njih upanje je le še to, da bode čas premagal opozicijo češkega naroda proti spravi. Pač slabotno upanje!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 10. februarja.

Dunajske prometne zgradbe.

V soboto predložila je vlada poslanski zbornici načrt, določujoči državne prispevke za Dunajske prometne zgradbe. Načrt pooblašča vlado obvezati se, da bode država plačevala 4 odstotne obresti za posojilo, in sicer k večjemu v tisti svoti, kakor jo določa načrt. Efektivni troški za vse prometne zgradbe proračunjene so na 126.2 milijonov goldinarjev oziroma, ako se bodo lokalne železnice koncesionovale, na 85.1 milijonov goldinarjev. Ker se bodo železnice na vsak način gradile šele pozneje, rečeni načrt samo troške za prvo stavbeno dobo, kateri troški znašajo 37,079,000 gld. Vlada sodi, da bode tega kapitala 5 milijonov plačati šele leta 1898 skupno in računi, da bode državi dajati le za 32 milijonov goldinarjev obresti. Interkalarnih obrestij in stroškov za posojilo bode toliko, da je na vsak način potrebno posojila 41 milij. goldinarjev, katere bode morala obrestovati in odplačevati država, začnši l. 1898. Na državo odpadlo bode tedaj na leto prispevka 1,689,518 gld. — To je gotovo ogromna svota, h kateri morajo dajati tudi druge dežele, take, ki so zelo siromašne in do skrajnosti

LISTEK.

Ivan Železnikar.

Slovenska žurnalistika, ki se je tekom nekaterih desetletij razvila tako lepo, da jo je smeti primerjati košatemu gozdu, stekla si je za kulturni in politični napredek naroda našega nevenljivih zaslug, a mej možmi, kateri so k temu uspehu pripomogli, mej prvimi slovenskimi novinarji, gre odlično mesto tudi pokojnemu Ivanu Železnikarju.

V Štiški vasi, ležeči 800 metrov visoko v Grintovcih in spadajoči v cerkljansko faro, povila je dne 28. decembra 1839. leta kmetska mati rajnega Železnikarja. Mladost svojo preživel je Železnikar na kraških tleh, v Oslu v Istri, kjer je bil strije njegov, Ivan Železnikar, takrat župnik. V ljudsko šolo hodil je Železnikar nekaj časa v Kopru a že 1850. leta ga je strije njegov poslal v Ljubljano na gimnazijo, kjer je dovršil študije in z dobrim uspehom prebil maturo leta 1858. Izmeje tedanjih sošolcev omenimo le dva: cesarskega svetnika gosp. Ivana Murnika in gosp. profesorja Toma Zupana.

Po prebiti maturi namerjal je Železnikar oditi na Dunaj učiti se pravoslovja, a ker ni imel potrebnih sredstev — podpornik in strije mu Ivan Železnikar umrl je bil že leta 1852. kot dekan v Dolini — je moral to misel začasno opustiti in prevzeti mesto domačega učitelja v rodbini Ljubljanskega veletržca Zeschka, kjer je pa ostal samo dve leti, kajti že leta 1860. odšel je na Dunaj in se upisal na juridično fakulteto. Kakor sploh slovenskim dijakom, tako ali še slabše se je godilo tudi Železnikarju na Dunaju. Podpore ni imel, služka le malo in baš to je bil glavni vzrok, da je leta 1863. ostavil Dunaj in, vrnivši se v domovino, ustopil kot notarski kandidat v pisarnico notarja Rateya v Slovenski Bistrici.

V tem prijaznem štajerskem mestecu preživel je Železnikar svojega življenja najlepše dni, in še pozneje, ko je živel v Ljubljani kot urednik „Slovenskega Naroda“, spominal se je pogostoma tistih časov.

Ko sta Jurčič in Tomšič urejala v Mariboru novi list „Slovenski Narod“, preselil se je tudi Železnikar tja in po smrti Tomšičevi prevzel uredništvo. Že tedaj pokazal je Železnikar izredno svojo nadarjenost za žurnalistiko, zlasti pa za perečo po-

lemiko; ker se pa lastniki „Slovenskega Naroda“ niso strinjali z njega rezko proti štajerskim nemškim konservativcem naperjeno pisavo, izstopil je Železnikar iz uredništva in odšel v Ljubljano za inspektorja in organizatorja k banki „Sloveniji“. Ker mu ta služba ni ugajala, odpovedal se je prostovoljno in se vrnil na Štajersko. Služboval je nekaj časa kot občinski tajnik v Sevnici od koder se je vrnil zopet k Rateyu v Slovensko Bistrico, kjer je ostal do leta 1881. — Po Jurčičevi smrti prevzel je uredništvo „Slovenskega Naroda“ ter vodil list do svoje smrti.

Oženjen je bil Železnikar dvakrat. Prvič se je oženil leta 1875. v Slovenski Bistrici s Pavlino Schönovo, ki je umrla v Ljubljani leta 1884, drugič pa leta 1885. Ostavil je vdovo in iz prvega zakona troje, iz drugega pa dvojce nepreskrbljenih otrok.

Prvi znaki težke in dolgotrajne bolezni, katere je končno Železnikarja ugonobila, javili so se že lani na vzpomlad; poleti je moral oditi na dopust, a ko se je približala jesen, ostal je doma. Vzlic mučni bolezni in neprestanim operacijam pisal je še vedno za list in še na starega leta dan spisal s tresočo roko listek „Mrtveci leta 1891“. — Tekom

potrebne prometnih zgradb, a vendar ne stori država zanje skore nič. Le pogledimo slovenske dežele ali Dalmacijo; kaj stori država za nas? Kakšno je razmerje mej vlado in Dolenjskimi železnicami ali pa mej vlado in Dunajskimi prometnimi zgradbami? Čudom se bodo čudili volilci doznaveši, da so njih zastopniki glasovali za to predlogo, ki je nov dokaz, da je vladi dosti bolj za prospeh nemških mest in dežel nego za blagor slovanskih državljanov.

Grof Szapary pred svojimi volilci.

V nedeljo prišel je ogerski ministerski predsednik grof Szapary v Temešvár, da se zahvali za izvolitev. Liberalna stranka sklicala je poseben shod, na katerem je govoril grof Szapary o vladnem programu v obče in o bodočih parlamentarnih razmerah posebe. Grof Szapary naglašal je zlasti, da je liberalna stranka vzlic budi agitaciji pridobila si večino 80 glasov, kar je baje dokaz, da jej zaupa dežela. Iz tega pa izvaja vlada pravico in dolžnost, da postopa tudi nadalje tako, kakor doslej. — Vlada znotraj pogodbo z Avstrijo za temelj vsemu razvoju ogerskega državniskega življenja. Pogodbe ni moči niti spremeniti jednostransko, kakor žele nekateri, niti sploh odpraviti, kakor hočejo drugi. Pogodba je stalne vrednosti, nepremična podloga za ogersko državno individualnost. — Glede vladne politike nasproti drugim narodnostim zagovarjal je grof Szapary svojo zistemo jako naučeno, in celo trdil, da se v nobeni državi nasproti inim narodnostim ne ravna tako pametno in pravično, kakor na Ogerskem. — Kako perfidno in zajedno karakteristično za ogerske razmere sploh, zlasti pa za moralčno in etično vrednost madjarskih politikov je ta izrek, ni treba še posebe naglašati, zadoščaj da navedemo, kar je plemeniti grof Szapary še nadalje rekel o tej reči, sosebno pa o vodilnih momentih narodnostne politike ogerske. Grof Szapary pravi, da je dolžnost vlade razširjati znanje madjarskega jezika, ker določa zakon iz l. 1868, da je madjarsčina državni jezik. Taisti zakon pa določa tudi popolno ravnopravnost drugih jezikov in je torej naravnost naperjen proti prvemu, ako ni zmatri izraza „državni jezik“ v drugem zmislu, nego sodi grof Szapary. Tukajni umestno razpravljati o tej zadevi; ves civilizovani svet — ne ušteveši madjarskih politikov, glede katerih niso vsi zložni, ali jih je smeti šteti za civilizovane — je prepričan, da so sedanje razmere na Ogerskem neznosne in barbarsko krivične. Da tudi nemadjarški na Ogerskem bivajoči narodi niso zadovoljni, svedoči jo baš zadnje volitve, katerih se Slovaki in Rumuni niti niso udeležili. Sicer pa bode Ogerska posledice te politike čutila še hitro. Grof Szapary obečal je tudi, da bode vlada resno skrbela za gmotno blagostanje države. To je gotovo plemenit namen; napovedal ga je sicer že vsak vladni mož, začeni od ministra pa do zadnjega biriča, pa vzlic temu je Ogerska danes na pol bankerotna. Obečal je Szapary ceneno in pošteno (!!) upravo in pravosodje in napovedal, da bode vlada na vso moč skušala premeniti hišni red državnega zbora, ker so baje izrodki opozicijske taktike v prvi vrsti seveda obstrukcija nevarni parlamentarizmu. Vlada predložila bode državnemu zboru razne predloge glede reforme davkov, rešila se bode tudi regulacija valute in sploh storilo vse, kar je le mogoče. Končno, ko je grof Szapary še malo pokrtačil ultamontance, ki so se pri zadnjih volitvah pojavili in ki namerjajo baje razdrobiti liberalno večino, izrekli so zbrani volilci, uradniki in židje, ministerskemu predsedniku svoje spoštovanje in popolno zrupanje, in sicer jednoglasno, kajti Temešvarski pandurji skrbeli so zato, da ni prišel na shod noben Rumun, noben Srb in noben Nemec in vendar je Temešvar rumunsko-srbsko-nemško mesto, kjer pristnih madjarskih domačinov niti ni!

nekaterih mesecev prestal je Železnikar devetnajst mučnih operacij, a nikdar ni tožil, sploh pa skoro do zadnjega hipa veroval, da se mu bode v kratkem obrnilo na bolje, do zadnjega dne čital je novine in se živo zanimal za vse dogodbe, politične in literarne.

Železnikar se je že na gimnaziji resno bavil z učenjem slovanskih jezikov in literatur in že kot dijak začel književno svojo delavnost. V Bleiweisovih „Novicah“ priobčil je od 1858. do 1860. leta več manjših sestavkov in tedaj tudi preložil slovečo Riegrovo pesem „Kovaška“. Ko se je začelo leta 1860. v Ljubljani razvijati narodno življenje, bil je Železnikar živahen in neutruden agitator. Pozneje, službujoč na Štajerskem, dopisoval je marljivo Einspielerjevemu „Slovincu“, ki je izhajal od leta 1865. do 1867. po dvakrat na teden v Celovcu; bil je vrl sotrudnik Prelogovemu „Slovenskemu Gospodarju“ in pisal tudi v Janežičev „Glasnik“, kjer je priobčil precej narodnega blaga. Dober prijatelj bil je zlasti Antonu Tomšiču in Josipu Jurčiču, ki sta se nastanila leta 1868. v Mariboru, kjer sta urejala novoosnovani „Slovenski Narod“. Sploh je bil Železnikar tista leta strasten političen agitator, jako duhovit in priljubljen družabnik in lep mlad mož, ki se je rad pobahal s svojo veliko telesno močjo.

Vnanje države.

Belgijske homatije.

V nedeljo priredili so belgijski liberalci meeting, na katerem so se izrekli jednoglasno za občno volilno pravico. To je jedino sredstvo — po sodbi liberalcev in socijalistov — da se, kakor si še bode, rešijo homatije. Vodja liberalcev, Janson, skušal je tudi opravičiti zahtevo kraljevo, v vladnem predlogu „kraljev referendum“ imenovano, a nasprotovali so mu liberalci in socijalisti, tako da je naposled obljubil delovati proti tej točki ustave. — Minoli teden povabil je kralj Leopold vse narodne zastopnike na diner in se z njim prav obširno pogovarjal zaradi reforme ustave, zlasti zaradi pravice, interpelovati v posebnih slučajih naravnost na narod. Poslanci so vzlic temu nasproti tej terjatvi kralja. Tudi gledé porabe jezikov v uradih so nazori zelo različni, a bržkone izrekla se bode zbornica za popolno ravnopravnost francoščine in vlamščine.

Angleški parlament.

Še predno se je sešel angleški parlament, začeli so liberalci na vso moč delovati proti konservativni vladi. Najodličnejši liberalni vodje hodijo po deželi in prirejajo velike volilne shode. Gladstone pa, ker z ozirom na svojo visoko starost in na pohabljenost svoje zdravje ne more sam več na shode, spisal je za neki zelo čislani mesečnik obširno razpravo o delavskem uprašnji. Zlasti obširno in temeljito preiskuje nasvete, kako bi bilo zboljšati stanje kmetijskih pomožnih delavcev, katerim se godi na kontinentu doka boljše, kakor na Angleškem. Pravico delavcev do sveta in do lokalne uprave naglašajo Gladstone tako, kakor še nikdar poprej. — Da tudi vlada ne drži križem rok, je pač umevno; imela je te dni posvetovanje ter določila predloge za parlament. Konservativni listi pišejo jako samozavestno priznavajo pa, da so lordu Salisburyja zlasti katoliki nenarni nasprotniki.

Dopisi.

Iz Ljubljane 9. februarja. [Izv. dopis.] (Naša gasilna društva.) Z zanimanjem čital sem včerašnjo notico o sklepu vrlih Št. Jernejskih gasilcev, da se uvede slovensko poveljevanje pri tamošnjem gasilnem društvu. Gotovo nikdo ne bode tajil velikega humanitarnega pomena, katerega imajo gasilna društva. Lep in zares blag je njih namen, lepa ideja, katera združuje člane v vzvišeni misli, žrtvovati se v to svrhu, da branijo imetje in mnogokrat tudi življenje svojega bližnjika pred divjim ognjenim elementom. Ta društva začela so se snovati pri nas še le nedavno. Ker so bila osnovana po vzgledu nemških društev, mislili so njih osnivalci, da brez nemške komande ne bode šlo in tako uvedla so prva društva nemško poveljevanje in se posluževala nemških izrazov za raznovrstne stroje in gasilne priprave. Tako vidimo, da sta imeli prvi dve gasilni društvi na našem jugu, Ljubljansko in pa Zagrebško, nemško poveljevanje. V Zagrebu spremenilo se je to zdavna, v Ljubljani, žalibog, še ne, pri nas nemškutari se še vedno brez vsake potrebe. Ko so se začela snovati potem gasilna društva po deželi, uvedlo se je pri mnogih slovensko poveljevanje in s tem pokazalo se je jasno, da društvo na jedino pravi podlagi domači isto tako lahko in lepo izvršuje svoj blagi namen, kakor s pripomočjo tujega jezika. V naši dobi, ko smo si vsaj na Kranjskem že priborili nekoliko narodnih pravic, bi pač

izvzemši Kočevja, ne smelo biti niti jedno gasilno društvo, katero bi imelo še nemško poveljevanje. Pod krinko humanitete ne sme se šopiriti nemškutarstvo, katero smo uspešno pregnali od drugod. Zavednih domoljubov dolžnost je, delati na to, da se povsod, pri vseh gasilnih društvih, uvede slovensko poveljevanje, kjer to še ni. Dokazimo najprej z dejanjem, da se zavedamo, da spoštujemo svoj jezik v prvi vrsti sami tam, kjer imamo odločilno besedo mi. In to bode vendar priznal tudi najbolj zagrizeni naš nasprotnik, da ogromna večina gasilcev je povsod slovenska, da le neki indiferentizem in neka neodpustljiva nebržnost je kriva temu, da društva, katera od slovenskih občin dobivajo izdatne denarne podpore, nekako ostentativno tirajo naprej svojo starokopitno nemško komando, mestu da bi se pridružila onim zavednejim društvom, katera so koj iz početka ali pa pozneje uvedla slovensko poveljevanje. Mnogo bi lahko rekel o tej zadevi, a raje molčim, da bi se mi ne očitalo, da hočem hujskati. Toliko pa se mi je zdelo potrebno omeniti in želel bi le, da bi Vaš poročevalec, ki nam je zadnjič razlagal, koliko gasilnih društev imamo na Kranjskem, tudi prilično hotel naznaniti, koliko teh ima slovensko poveljevanje, koliko pa še nemško komando in kje so vsa ta društva. Stvar je jako važna in nikakor je ne smemo jemati tako na laho, ker baš gasilna društva so se najbolj razširila po naši domovini in gledati nam je na to, da si nemškutarija ne snuje v njih nove zaslombe, nego da se povsod organizujejo na zdravi narodni podlagi. Zatorej: Živeli vrli Št. Jernejčani! Naj najdejo skoro mnogo posnemovalcev! Vivat sequens!

Is Kroke 9. februarja. [Izv. dop.] Mnogo let je preteklo, odkar je bila zadnja veselica pri nas. Sedaj so se odločili nekateri gospodje nam zopet jedno prirediti! Kdor pozna naše socijalne razmere, vé, da ni bilo lahko odločiti se zato. Ali, ker se je koristno spojilo s prijetnim, zagotovljen je bil že naprej povoljen uspeh. In nismo se varali! Točno ob določeni uri dohajali so gostje in napolnili so četrto prostranih sob. Pozdravili smo tu vrle Kamnogoričane, Podnastence, Podbrežce, Tržičane in celo Ločane prav presrečno. Domačini da so bili skoro vsi zbrani. Čarodejstva gosp. J. H. so dovolj poznata in presegajo daleč navadni diletantizem. Dobitki bili so lepi, petje povoljno in ples še preveč živahen. Tako ni čuda, da je tudi dobrodelnemu namenu došla lepa svotica, nad pol stotaka. Če omenimo še izborne kuhinje in postrežbe poznate hiše Jarmove, zadostili sme v vsakem oziru dolžnosti.

Domače stvari.

— (Deželni zbori.) Kdaj se snidejo deželni zbori, še ni za gotovo določeno. Govori se, da se odgodi zborovanje državnega zbora koncem tekočega meseca ter da se skličejo deželni zbori začetkom meseca marca.

— (Umrli je) tukaj danes ponoči za hripo poštni oficijal g. Peter Budnar. Pokojnik bil je vrl domoljub in dober pevec. N. v m. p. — Na graščini Rain blizu Celovca umrl je vitez Georg Gut-

Leta 1872. ustanovil je Železnikar humoristični list „Škrat“, ki je pa kmalu ponehal navzlic temu, da je bil vreden naslednik Levstikovemu „Pavlihu“. Znova je Železnikar „Škrata“ obudil leta 1883. in ga pozneje prekrstil v „Brusa“.

Literarna delavnost Železnikarjeva je bila jako velika. Pisal je razven nebrojnih političnih člankov tudi jako mnogo listkov in vrb tega še urejal in večinoma tudi sam spisal humoristične svoje liste.

Listkar in sploh humorist je bil Železnikar izboren. Kar je pisal, bilo je dovtipno, živo in aktualno. Sosebno zanimivi in dovtipni so tisti v „Slovenskem Narodu“ (1881., 1882., 1883., 1884.) natisnjeni listki, v katerih je popisal mnogo črtic iz svojega agitatorskega življenja, a tudi njegove s perečim sarkazmom pisane politične in družbene „causerie“-je, katere je pisal pod raznimi napisi, zadnja leta kot „Nedeljska pisma“, prijale so občinstvu izredno. — L. 1888. uredil je Železnikar izbrane spise svojega prijatelja dr. Valentina Zarnika. „Narodna tiskarna“ izdala je teh spisov prvi zvezek, kjer je tudi natisnjem Zarnikov životopis, ki ga je spisal Železnikar. Tisto leto je spisal tudi za „Ljubljanski Zvon“ izredno lep, uprav klasičen članek „Osapska dolina“, a leta 1889. je izdal obče znano in priljubljeno knjigo: „Nova Pesma-

rica. Zbirka najbolj znanih slovenskih, hrvaških, srbskih, bolgarskih, čeških in ruskih pesmij“.

Dasi ravno se je Železnikar vse svoje življenje mnogo bavil s politiko in bil zadnja leta urednik političnemu dnevniku, vendar je bilo gotovo malo ljudij na Slovenskem, ki bi bili leposlovno in znanstveno literaturo našo bolje poznali kakor on. Vaako knjigo, ki je prišla na svetlo, je pazno in kritično prebral in ob straneh napisal mnogo duhovitih opazk. Imel je jako fin, estetično izobražen ukus in poznal tudi natanko druge moderne književnosti. Dokaz temu so nekatere v „Slov. Narodu“ natisnjene ocene literarnih del. — Slog njegov bil je povsem novinarski, rezek, pereč a blagoglasen in uzorno pravičen. Umel je — in to je jako redek dar — z jedno jedino besedo karakterizovati kako stvar in ta beseda bila je navadno drastična in sarkastična kar mu je nakopalo mnogo neprijateljev.

Pokojni Železnikar bil je vse svoje življenje odločen in naučusen Slovan, sicer pa možk, samosvesten in precej trdoglaven. Klanjati se Železnikar ni znal in svojemu prepričanju se ni izneveril nikdar. Svoječasno stavila se je Železnikarju z neke, politični tendenci „Slovenskega Naroda“ neprijazne strani jako ugodna ponudba, a vzlic temu, da bi si bil Železnikar tedaj lahko zboljšal svoje materijelno

mannsthal-Benvenutti, sin bivšega deželnega poslanca kranjskega viteza Gutmannsthal, ki je umrl lani.

— (Slovenske šolske knjige.) S podpornim doneskom 2000 gld., katere je dovolil deželni zbor kranjski, začelo se je že izdajati potrebne učne knjige za osemrazredne ljudske in meščanske šole, kakor jih je za potrebne označila v to izvoljena anketa. Iz Hribarjeve tiskarne v Celji izšlo je Funtekovo „Obrtno spisanje“ — o katerem smo že imeli priliko govoriti. Pri Milicu v Ljubljani se je ravnokar dotiskal 1. vezek Orožnovega „Zemljepisja“, pri Blaznikovih dedičih tiska se Vrhovčeva „Zgodovina“ in pri Kleinmayerju Hubadovo „Naravoslovje“. Za to delo naročil je deželni odbor 280 krasnih podob pri znani tiskarji Parey v Berlinu. Mnogo knjig pa še izdelujejo pisatelji in bode deželni odbor predložil dež. zboru tudi letos, da dovoli zopet večjo podporo za tisk teh knjig.

— (Vabila k zabavnemu večeru kluba slovenskih biciklistov) so že razposlana. Pri velikem številu vablencev je pač mogoče, da se je ta ali oni prezrl, zato prosi odbor vsacega, ki bi se rad udeležil večera, pa ni sprejel vabila, naj se blagovolji potruditi ponj k društvenemu blagajniku (deželna lekarna Groetschl). Ob enem se na mnogostranska uprašanja nanašanja, da v dvorani ne bode gostilne, kakor se je sprva nameravalo. Razen že na vabilih naznanjene ustopnine dobivale se bodo tudi ustopnice za družine 3 oseb po 2 gld. Glede na namen zabave, katere čisti dohodek je namenjen fondu za zgradbo lastnega društvenega dirkališča, bode gotovo slovensko občinstvo prav mnogobrojno se odzvalo vabilu vrlih naših kolesarjev.

— (Hymen.) Danes poročil se je v Idriji gospod Ivan Vogeljik, c. kr. učitelj, z gospico Ivanko Didič, hčerjo ondotnega gospoda župana in posestnika Frana Didiča. — V Ljubljani poročil se je g. Albert Sič, učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, z gospico M. Trillerjevo.

— (Mallnerjev poraz.) Kakor smo že zadnjič javili, je Mallnerjeva stranka pri volitvah v občinski zastop Blejski, vzlic nečuvnemu pritisku združenih duhovnih in posvetnih gospodov, propadla za dva glasa. Volitev vodil je okrajni glavar sam, navzočih pa je bilo osem žandarmov. Neodvisni kmetovalci, kateri so se tako odločno branili Mallnerja, propadli bi bili za dva glasa, da jim ništa prišla nepričakovano dva volilca na pomoč. Baron Aichelburg, posestnik vile na Bledu, pripeljal se je navlašč zaradi volitev iz Opatije in glasoval proti Mallnerju. Drugi volilec, ki je glasoval proti Mallnerju, moral bi bil sicer po nalogu svojega neposrednega predstojnika glasovati za Mallnerja, in je gotovo tudi namen imel storiti, kakor mu je bilo ukazano. Na potu do volišča pomudil se je pa v neki gostilni ter zbok tega, prišedši na volišče, glasoval pogumno tako, kakor mu je velevalo... srce.

— (Osobne vesti.) K Celjskemu okrožnemu sodišču prestavljen je avskultant vitez Viktor Frölichsthal. — Deželni odbornik štajerski gosp. dr. J. Schmiderer dobil je red železne krone tretje vrste; ravnatelj štajerskega deželnega želez-

stanje prav izdatno, odklonil je tisto ponudbo, ker jej ni hotel žrtvovati svojega prepričanja. Kar je Železnikar zmatral za dobro in koristno narodu našemu, to je zagovarjal vstrajno in dosledno; kdor pa je nasprotoval narodnemu programu, kdor se je izneveril svojemu prepričanju iz neplemenitih razlogov ter krenil raz pravi pot, tega je Železnikar skoro bi rekel osebno mrzil in ga pobijal z neizprosno brezozirnostjo tako dolgo, da ga je uničil. Sploh je bil Železnikar tudi kot žurnalista le bolj kritik, ter z dovršeno dijalektiko branil in zagovarjal svoje stališče. Najbolji so baš tisti članki njegovi, v katerih je z upravnimi uničujočim sarkazmom analizoval načela in taktiko nasprotnikov.

Železnikar je bil vedno samo novinar, po literarni slavi ni hrepenel, o svojega poklica pomenu in važnosti pa je sodil tako, kakor Emile Zola, ki pravi nekje: „Le journalisme n'est pas un métier, c'est une magistrature.“ Tega prepričanja o važnosti novinarstva sploh, zlasti pa za nas Slovence, držal se je Železnikar vedno in izvrševal novinarske svoje dolžnosti strogo v tem zmislu. Kar je storil kot človek in novinar, storil je iz blagega namena, koristiti ljubljenu narodu slovenskemu, in zato je zaslužil, da mu ohranimo časten spomin.

M. M.

niškega urada g. G. K. Wurmb pa naslov cesarskega svetnika.

— (Imenovanje.) Nadsodišča svetnik Edmund Schrey pl. Redlwerth imenovan je višjim državnim pravnikom pri nadsodišču v Gradcu.

— („Celjski Sokol“) priredi maskerado dne 28. februarja v prostorih Celjske čitalnice. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina za člane Celjskega Sokola 50 kr., za nečlane 1 gld., za obitelji do 3 oseb 2 gld. Kdor ne pride maskiran ali kostumiran — izvzemši gardedame in člane v društveni opravi — plača globe 50 kr. Ustopnice se dobivajo v prodajalnici g. D. Hribarja in na dan maskerade zvečer pri blagajnici.

— (Narodna čitalnica v Ptuj.) Za leto 1892. so voljeni: Predsednikom g. Hinko Stajniko, podpredsednikom g. Ivan Langerholz, blagajnikom g. Anton Gregorič, tajnikom g. Rudolf Sigl, odbornikom gg.: dr. Josip Čuček, Anton Klobučar, Luka Kunstek, Simon Oščgan, dr. Jakob Ploj, o. Afons Svet in Josip Zelenik; namestnikom gg. gg.: Dragotin Zupančič, dr. Tomaž Horvat, Fran Copf in Marko Pavlinič.

— (Iz Gradca) se nam poroča: Gosp. Fran Kaube, svoje dni restavratör narodne čitalnice Ljubljanske, bil je v Gradcu začasno otvoril Gambriovo klet, a sedaj preselil se je v večjo in lepšo restavracijo „zum Brandhof“, Gleisdorfergasse. Tu je odsej naprej zbirališče slovenskih vseučiliščnikov Graških.

— (Dovoljena podpora.) Rudarski akademiji v Ljubnem dovolilo je naučne ministerstvo za tekoče šolsko leto podpore 2000 gld.

— (Relief-zemljevid Štajerske) izdelal je nadporočnik geografičnega zavoda gosp. G. Guttenbrunner. Razsodišstvo mejnarodne geografične razstave v Bernu priznalo je temu izbornemu delu častno darilo.

— (Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.) Poročilu zapisničarice gospodične Marije Nadlišekove v zadnjem občnem zboru podružnice povzamemo, da je ta krepka veja na košatem drevesu tudi lansko leto prav krepko se razvijala. Olbor, v katerem so bile: predsednica gospa Natalija Truden, gospodična Nadlišekova tajnica in Mankoč blagajnica, namestnice pa gospodični Michelli in Delkin in gospa Ščuka imel je več sej. Posebno se je skrbelo za otroke v šoli pri sv. Jakobu. Nekateri dobivajo opoludansko hrano, drugim oskrbela se je potrebna obleka. Praznik sv. Cirila in Metoda praznoval se je slovesno in so se otroci pogostili v šolskem vrtu. Poleg cesarjevega godu, prvega in zadnjega dne šolskega leta, bila je še posebno Božičnica zanimiva, glavni in največji praznik. Nabralo se je od dobrotnikov mnogo daril za otroke, za kar se izreka najtoplejša zahvala vsem darovalcem. Pri vseh sejah stal je odbor z modrim svojim svetom na strani predsednik moške podružnice g. profesor Mandič. Čitalnica prepustila je svoje prostore za občni zbor in za božičnico. Izrekla se je zahvala obema. Poročilu denarničarice gospodične Ljudmile Mankočeve povzamemo, da je imela ženska podružnica v preteklem letu 401 gld. 50 kr. dohodkov, katera vsota se je v štirih obrokih izročila blagajniku moške podružnice. Dosedanji odbor bil je zopet voljen.

— (Konkurs) se je napovedal nad imenjem hanskega stola svetnika Šuškoviča, ki se je nedavno usmrtil v Zagrebu. Nesrečne spekulacije v vinski trgovini prizadejale so mu velike zgube in to je bil uzrok, da je segel po revolverju, ne pa da bi se mu bilo zmešalo, kakor se je mislilo iz početka.

— (Slovinci v Ameriki.) — Iz Chicaga poroča nam slovenski rodoljub, da so si naši rojaki v Ameriki osnovali že dva godbena zbora, katerih jednega vodi Metličan Kresal, drugoga pa Metličan Anzelj. Prvemu zboru je sedež v Joliete, drugemu pa v Chicagu in oba napredujeta prav dobro. — Da se narodna zavest med rojaki našimi za širokim morjem ohrani čim živejša, sklenili so tamošnji rodoljubje usnovati tudi pevsko društvo, katero bi imelo gojiti izključno le slovansko petje. Sedež temu društvu bode v Chicagu in oni Slovenci, ki bodo prihodnje leto obiskali svetovno razstavo v Chicagu, imeli bodo lepo priliko preživeti nekoliko veselih trenutkov mej rojaki svojimi o zvokih slovanske pesmi.

Jutri „Jour-fixe“.

Društvene veselice.

— (Narodna čitalnica v Škofji Loki) priredi veselico v nedeljo dne 14. februarja 1892 v svojih prostorih s prijaznim sodelovanjem Škofje-loškega godbenega kluba. Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Sviranje godbenega kluba. 3. „Dva gosпода pa jeden sluga“, burka v jednem dejanji. 4. Sviranje godbenega kluba. 5. Ples. Ustopnina: udom 20 kr., z rodbino 50 kr.; neudom 40 kr., z rodbino 1 gld. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

— (Čitalnica na Vrhniki) priredi maskerado v nedeljo dne 21. februarja 1892 v društvenih prostorih. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Družba strelcev v Ilir. Bistrici) priredi v nedeljo dne 14. svečana t. l. veselico v čitalničnih prostorih. Vspored: 1. Streljanje za do-bitke. 2. Duet na citrah, svirata gg. D. in St. 3. Gledališna predstava. 4. Ples. Začetek ob 1/8. uri. Ustop povabljenim prost. Godba: Češki kvartet.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 9. februarja. Vesti o ministerski krizi so neosnovane, najmanje glede ministrov Barossa in Weckerla, katerih stališče je trdno.

Peterburg 9. februarja. Naučni minister Deljanov predlagal v državnem svetu, da se popolnoma odpravi nemško vseučilišče v Drptu.

Berolin 9. februarja. V poslanskih krogih razširjena je vest, da bode prišel Bismark v teku sesije v Berlin in v gospodski zbornici se oglasil pri obravnavah o šolskem zakonu.

London 9. februarja. Parlament začel danes zasedanje. Prestolni govor poudarja dobre odnose z vsemi državami.

Dunaj 9. februarja. Schmeykal poročal danes zvečer pri shodu nemških poslancev češkega dež. zbora o svojih dogovorih z vlado. Vlada namerava predložiti dež. zboru češkemu ostale predloge o spravi in predloge o razdelitvi okrajev, kolikor jih bode do tačas gotovih. Po daljni debati vzelo se to na znanje pridružujoč daljne sklepanje nemškemu klubu deželnega zbora v Pragi.

Dunaj 10. februarja. Zdravje nadvojvode Franca Salvatorja zboljšalo se očitno.

Dunaj 10. februarja. Cesar vsprejel deputacijo württemberških častnikov in jo povabil na diner.

Praga 10. februarja. Trgovinska zbornica volila Staročeha Zuckra poslancem v državni zbor. Nemci neso volili.

Beligrad 10. februarja. Debata o iztiranju kraljice matere v včerANJI in predvčerANJI seji skupščine bila viharina. Kolovodje liberalnih in radikalnih disidentov dolžili vlado, da je očitno prekršila ustavo. Lješanin očital ministerskemu predsedniku da laže. Vlada storila je potrebne korake za varnost tudi v poslopi skupščine. V radikalnem klubu želi se končna rešitev kabinetnega uprašanja. Odstop kabineta verjeten. Število radikalnih disidentov dosega 40.

Razne vesti.

* (Hripa v Sarajevu) je tako hudo razširjena, kakor poroča „Sarjevski list“, da so morali zapreti vse tamošnje šole.

* (Za hripo umrl je) v Bologni profesor grške literature na tamošnjem vseučilišču grof Gaetano Pellicioni v starosti 74 let. Poleg grščine gojil je tudi latinščino, v kateri je dosegel upravo klasično eleganco.

* (Morilec generala Seliverstova) Iz Sant Antonia se poroča, da je bil samomorilec Oton Hauser istinito morilec generala Seliverstova, namreč ruski nihilist Padlevski.

* (Oropana cerkev.) V mestu Charleroi v Belgiji oropali so te dni neznani lopovi župno cerkev. Ulomili so železno shrambo in odnesli vse zlate in srebrne cerkvene posode. Škode več sto tisoč frankov.

* (Kuga na gobcu in na parkljih) razširjena je po vsej Nemčiji, kakor se je konstatovalo.

* (Nesreča na železnici) Mej postajama Dortrecht in Mürdyk na Nizozemskem zadela sta dva osebna vlaka. Trije potniki so mrtvi, 7 je teško ranjenih 12 pa lahko poškodovanih.

* (Tečna gos.) V Parizu našli so v želodeci neke gosi v krpicah zavite tri zlate napoleone, katere je gos gotovo kje našla in požrla. To je bila pač tečna goska!

* (Pri požaru hotela „Royal“) v Novem Jorku zgorelo je 5 ljudi, 80 je težko poškodovanih, 69 pa jih pogrešajo.

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Umrli so v Ljubljani:

6. februarja: Marija Loboda, delavčeva hči, 61/2 leta, Streliške ulice št. 11, jetika. — Uršula Verhovc, lončarjeva hči, 8 mesece, Streliške ulice št. 8, jetika.
7. februarja: Janez Jenko, krojač, 65 let, sv. Petra št. 38, srčna hiba. — Marija Kozel, gostija, 71 let, Kravja dolina št. 2, emphysema pulm. — Marija Bernot, mestna uboga, 71 let, Karlovska cesta št. 7, pljučnica.
8. februarja: Jožefa Blatnik, gostija, 81 let, Kravja dolina št. 11, marasmus. — Simon Budnar, posestnik, 78 let, Hilšerjeve ulice št. 8, jetika.
9. februarja: Anton Peterca, delavec, 68 let, Kolo-dvorske ulice št. 20, emphysema pulm. — Elizabeta Hu-deček, črevljarjeva hči, 4 mesece, Streliške ulice št. 11, božjast. — Marija Kochner, delavčeva hči, 51/2 leta, Stre-liške ulice št. 11, morbus brighii.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
9. febr.	7. zjutraj	725.9 mm.	-3.4° C	brevz.	megla	6.80 mm.
	2. popol.	730.8 mm.	0.6° C	brevz.	snež.	
	9. zvečer	736.7 mm.	-1.2° C	m. vzh.	obl.	sneha.

Srednja temperatura -1.3°, za 0.9° pod normalom.

Dunajska borza

dné 10. februarja t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	94.90	94.90
Srebrna renta	94.35	94.30
Zlata renta	111.30	111.65
5% marčna renta	103.05	102.65
Akcije narodne banke	104.1—	104.2—
Kreditne akcije	306.—	307.25
London	118.25	118.20
Srebro	—	—
Napol.	9.39	9.39 1/2
C. kr. cekini	5.59	5.59
Nemške marke	57.90	57.90

4%, državne srečke iz l. 1854	250 gld.	138 gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	182	27
Ogerska zlata renta 4%	107	75	—
Ogerska papirna renta 5%	102	60	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	123	—
Zemlj. obd. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	115	50	—
Kreditne srečke	100 gld.	185	—
Rudolfove srečke	10	20	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	159	25
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	238	—	—

Tužnega srca naznanjamo žalostno vest o smrti našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma svaka, gospoda

Petra Budnar-ja

c. kr. poštnega oficijala

kateri je danes ob 2. uri zjutraj, po dolgi in hudi bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoč, v 46. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal.

Trpilo dražega pokojnika bode v petek, dne 12. februarja, ob 1/5. uri popoldne iz hiše žalosti, sv. Petra cesta št. 32, k sv. Krištofu prenešeno ter ondi v lastno rakev k večnemu počitku položeno.

Svete maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi sv. Petra.

Dragi ranjki bodi priporočen v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 10. februarja 1892.

Marija in Janko Budnar, otroka.

Ludovik Gries, svak.

(147)

Zahvala.

Za mnoge presrečne dokaze prijateljstva in sočutja o bolezni moje preljubljene soproge, gospe

Terezije Zadnikar

gostilničarke

kakor tudi za častno spremstvo pri pogrebu izreka vsem, posebno še darovateljem lepih vencov in slavnemu pevskemu društvu „Slavon“ za ginja-ljivo petje, presrečno zahvalo

žalujoči soprog

Matevž Zadnikar, gostilničar.

(145)

Kotiljonski redi

v zbirkah raznih komadov kakor različna komična po-krivala priporoča v veliki izbiri in po najnižjih cenah

J. Glontini,

trgovina s papirjem v Ljubljani.

(133—2)

„Pavliha“

ilustr. humoristični list
(jedini slovenski šalji-vo-zabavni list)

izhaja 15. in 30. dan vsakega meseca
ter velja 1 gld. za četrt leta.

Uredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Krakovski nasip št. 18, I. nadstropje. (115—6)

VIZITNICE

priporoča

„Narodna Tiskarna“

po nizkej ceni.

DR. ALOJZIJ BRENCIČ

odvetnik v Celji

usoja si naznanjati, da je otvoril svojo

odvetniško pisarnico

v Celji

hiša št. 3, Rotovške ulice, v I. nadstropji

(štacuna gosp. Ferjena).

(142—2)

Najboljši sifoni

postavno legirani

pristroji za soda-vodo

za samotvorno in

tekočo ogljikovo kislino

prodaja leta 1814 ustanovljena, s prvimi darili odlikovana

ces. kralj. dež.-priv.

(146—1)

tovarna

Karl Pochtler Dunaj, VII., Kaiserstrasse št. 87.

Ceniki zastoj in frankovano.

Pozor!

gospodinje!

Pozor!

! Razprodaja !

Razprodaja

modrobelo pesteklene plošče-
vinaste kuhinjske posode

pri

Andr. Druškovič-u

trgovina z železjem

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni. — S tem ponuja se vsem p. n. gospodarjem, gostilničarjem, predstojništvom bol-nice itd. najboljša prilika, svoje hišne in kuhinjske orodje po ceni dopolniti ali pa si nove omisliti.

Nevestam priporočam svojo malenkost za nove gospodarske sestav-ljene hišne potrebščine iz železa od gld. 15.— do gld. 200.—.

Vnanja naročila se takoj in vestno izvrše. (54—8)

! Razprodaja !

! Najnižje cene !

Velika Praška razstavna loterija.

(35—14)

Glavni dobitok

goldinarjev

100.000

goldinarjev

Srečke po 1 gld. prodaja J. C. MAYER.